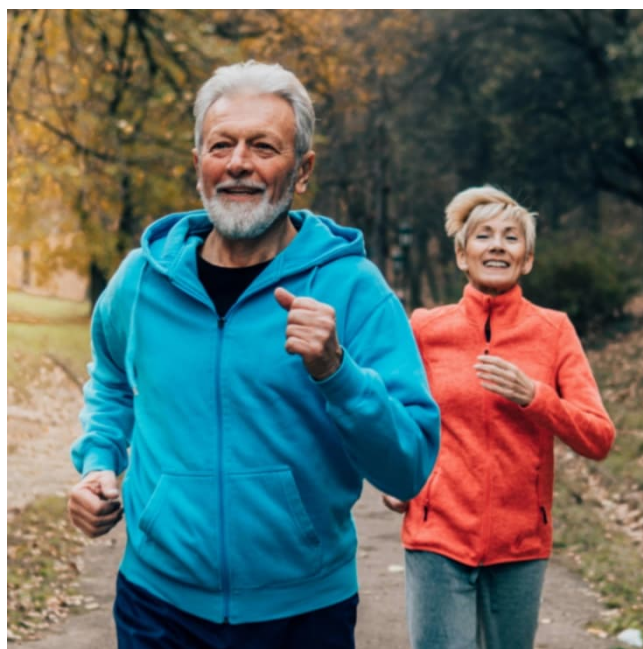

GGD
Rotterdam-
Rijnmond

Gezondheid in Kaart 2022

Kernboodschappen Krimpen aan den IJssel

Leeswijzer

Hieronder staan de kernboodschappen voor gemeente Krimpen aan den IJssel. Het is een samenvatting van de belangrijkste gezondheidsuitkomsten uit de meest recente Gezondheidsmonitors kinderen, jongeren en volwassenen en ouderen. Er is gekozen voor thematische kernboodschappen in overeenstemming met de indeling van het dashboard van Gezondheid in Kaart. Voor het aanduiden van leeftijdsgroepen worden in de kernboodschappen onderstaande termen gebruikt.

- **Kinderen** 0 t/m 11 jaar
- **Jongeren** klas 2 en 4 voortgezet onderwijs
- **Jongvolwassenen** 18 t/m 23 jaar
- **Volwassenen** 18 t/m 64 jaar
- **Ouderen** 65 jaar en ouder

Als er over een afwijkende leeftijdsgroep wordt gerapporteerd dan staat de exacte leeftijdsgroep erbij vermeld.

Bevolking

Hoge grijze druk, maar vergrijzing minder sterk dan in de regio

Vergrijzing leidt in de komende decennia tot grote maatschappelijke opgaven. In gemeente Krimpen aan den IJssel is de grijze druk, het aantal ouderen ten opzichte van 100 personen in de 'productieve' leeftijdsgroep, hoger dan gemiddeld in de regio en dan in Nederland.

Auteur

Mariek van Veelen, Onderzoek en Business Intelligence, met dank aan Gea Schouten, Nathalie Koene-Smit en Maaike Dujardin.

Gemeente Rotterdam, mei 2022, versie 2.0.

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op Gezondheidinkaart.nl.

Vragen over deze feitenkaart mailt u naar

Gezondheidsmonitor@rotterdam.nl.

Ook de groene druk, het aantal personen jonger dan 20 jaar ten opzichte van de productieve leeftijdsgroep, is hoger dan in de regio en Nederland. De geschatte stijging van het aantal ouderen (van bijna 7.200 in 2021 naar bijna 9.700 in 2040) is iets minder sterk dan gemiddeld in de regio. Wijziging van beleid heeft weinig effect op de vergrijzing zelf. De GGD beveelt daarom aan om in het beleid te richten op maatschappelijke opgaven die samenhangen met de vergrijzing, zoals het voorkomen van ouderdomsziekten, en toename in de zorguitgaven. Daarnaast is het aan te bevelen om in de gaten te houden of het huidige voorzieningenaanbod aansluit bij een veranderende populatie.

Aandacht voor sociaaleconomische gezondheidsverschillen

In Krimpen aan den IJssel is het gemiddeld persoonlijk inkomen iets hoger dan in de regio en Nederland. Daarnaast is

het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum iets lager dan het nationaal gemiddelde. Wel is de werkloosheid onder de beroepsbevolking in Krimpen, na jarenlange afname, licht toegenomen, net als in Nederland. Het is een landelijke ambitie om de toenemende gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden te stabiliseren of, beter, te laten afnemen. De coronacrisis heeft de grootste impact bij groepen in de samenleving waar al achterstanden zijn en zorgt voor toenemende ongelijkheid, ook ten aanzien van de gezondheid. Daarom beveelt de GGD aan om ook in Brielle bij preventie vooral ook te richten op het verkleinen van deze sociaaleconomische kloof. Dit kan bijvoorbeeld door extra aandacht te besteden aan het bereiken van inwoners met een lage sociaaleconomische status bij preventieprogramma's.

Gezondheid en ziekte

Levensverwachting stijgt verder

Het RIVM voorspelt een toename van het aantal mensen met minimaal één chronische aandoening. Toch voelen we ons in 2040 even gezond als nu, en we ervaren ook niet meer beperkingen in onze activiteiten. In Krimpen aan den IJssel is de levensverwachting in 2019 83,8 jaar. Dit is hoger dan het regionaal en het landelijk gemiddelde. De totale sterfte is in 2020 hoger dan het jaar ervoor (352 naar 283). Dit kan komen doordat er in Krimpen relatief veel inwoners aan COVID-19 zijn overleden (80 sterfgevallen, datum van raadplegen: 11-03-2022). Sterfte door longziekten, kanker en hart- en vaatziekten komt in Krimpen aan den IJssel ongeveer even vaak voor als gemiddeld in Nederland.

Het aandeel jongeren met een chronische ziekte of aandoening is lager dan in de regio (23% versus 28%). Astma onder jongeren is net als in de regio toegenomen (10% versus 5%). Ongeveer een kwart van de volwassenen en 46% van de ouderen heeft een chronische ziekte of aandoening. Dit is vergelijkbaar met de regio.

Tweedeklassers vaker een goede ervaren gezondheid dan gemiddeld in de regio

De ervaren gezondheid, het oordeel over de eigen gezondheid, is één van de beste voorspellers van sterfte. Kinderen van 4- t/m 11 jaar hebben minder vaak een goede ervaren gezondheid dan gemiddeld in de regio (92% versus 95%). In deze leeftijdsgroep komen allergieën vaker voor dan in de regio (16% versus 11%). Tweedeklassers hebben juist vaker een goede ervaren gezondheid in vergelijking met de regio (92% versus 86%). Van de volwassenen geeft 82% aan hun gezondheid (zeer) goed te vinden, voor de ouderen is dit 69%. Dit is vergelijkbaar met de regio.

Toename van ouderdomsziekten verwacht

De vergrijzing leidt landelijk tot een verschuiving in ouderdomsziekten. Dementie is lijdt na COVID-19 tot de hoogste sterfte in 2020. In Krimpen aan den IJssel hebben 465 mensen dementie die gebruik maken van zorg. Dit is 2,8% van de inwoners van 40 jaar en ouder. Van deze 465 mensen woont twee derde thuis en 35% in een instelling. Volgens schattingen van ABF neemt het aantal mensen met dementie in Krimpen aan den IJssel toe tot 1200 in 2040. Daarnaast zullen aandoeningen van het bewegingsapparaat, diabetes, gezichtsvermogen en gehoorstoornissen toenemen. In Krimpen zijn relatief veel ouderen, maar de ouderen hebben vaak een goede gezondheid. Zo is het aandeel ouderen met een beperking in mobiliteit of een hartaandoening lager dan in de regio.

Houd zicht op de mentale gezondheid van alle inwoners

Mentale (psychische) ongezondheid vormt in Nederland een groot deel van de totale ziektebelasting onder de volwassen bevolking. In Krimpen aan den IJssel heeft 7% van de volwassenen en 2% van de ouderen een hoog risico op depressie of een angststoornis. Het aandeel onder ouderen is gunstiger dan in de regio (4%). Ook jongeren hebben minder vaak een matig of hoog risico op psychosociale problemen in vergelijking met hun leeftijdsgenoten in de regio (18% versus 26%). Onder tweedeklassers komt ook een hoog risico op psychosociale problemen minder voor (9% versus 14%). Daarbij komt stress onder tweedeklassers en jongvolwassenen minder voor dan in de regio.

Het is belangrijk om de mentale gezondheid van de verschillende leeftijdsgroepen te blijven volgen en meer zicht te krijgen op werkzame preventiemaatregelen voor de risicogroepen. De GGD adviseert om preventie te richten op het voorkomen van een depressie, voorlichting en bewustwording en het bevorderen van de signalering van depressieve klachten. Daarnaast is aandacht belangrijk voor jongeren met een (te) druk sociaal leven en overbelasting bij werkenden.

Leefstijl

Zet in op een rookvrije omgeving en op rookpreventie bij jongeren

De landelijke verwachting is dat het percentage rokers onder jongvolwassenen de komende jaren verder gaat dalen. In de cijfers van Krimpen aan den IJssel zien we dat terug (van 34% in 2016 naar 16% in 2020). Het RIVM schat het percentage rokende volwassenen in 2040 op 14%.

In Krimpen aan den IJssel was dit in 2020 15%, wat lager is dan het landelijk gemiddelde (19%). Vooral het rookgedrag

bij mannen maakt een gunstige ontwikkeling door (van 20% naar 12%) en wijkt in positieve zin af van de regio en Nederland (19%). Het roken onder de 18 jaar wordt door ouders in Krimpen vaker geaccepteerd dan in de regio (7% versus 4%). Toch is het roken onder jongeren (dagelijks: 3%; wekelijks: 5%) niet hoger dan het regionaal gemiddelde. Preventieve aandacht voor het rookgedrag onder jongeren blijft belangrijk om een verdere daling te bereiken.

Voorkom schadelijk alcoholgebruik, alcoholpreventie bij jongeren blijft belangrijk

Het risico op gezondheidsschade door alcohol hangt af van het totale alcoholgebruik, maar ook van het drinkpatroon. In Krimpen aan den IJssel heeft 29% van de vierdeklassers en 7% van de tweedeklassers recent vijf of meer alcoholische drankjes gedronken bij één gelegenheid. Dit is vergelijkbaar met het regionale gemiddelde. Onder de volwassenen voldoet 53% aan de richtlijn verantwoord alcoholgebruik (niet meer dan 1 glas per dag). Onder de ouderen is dit 58%, dit is vergelijkbaar met de regio.

Blijvende aandacht voor preventie drugsgebruik bij jongeren en jongvolwassenen

In Krimpen is het harddruggebruik onder volwassenen afgenomen en lager dan in de regio. Van de vierdeklassers gebruikte 8% in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek cannabis, onder de jongvolwassenen was dit 10%. Daarnaast gebruikte 3% van de vierdeklassers en 1% van de jongvolwassenen lachgas. Onder vierdeklassers is het ooit gebruik van lachgas gestegen, zowel in de regio (6% naar 9%) als in Krimpen (2% naar 10%). Ook landelijk is deze trend te zien.

Het risico op ernstige acute gezondheidsincidenten van lachgas is gering, maar negatieve effecten op de gezondheid op de kortere en langere termijn komen wel degelijk voor. Lachgas heeft bij veel jongeren een positief, onschuldig imago. Het Trimbos Instituut beveelt aan in de preventie en voorlichting bij jongeren met een eerlijke boodschap te komen, afgestemd op de ervaringen van de (jonge) gebruikers.

Stimuleer bewegen in het dagelijks leven en dring overgewicht terug

De Nieuwe Richtlijn Bewegen is erop gericht om bewegen te integreren in het dagelijks leven. De uitdaging is om een blijvende verandering in beweeg- en zitgedrag te realiseren met als doel een grotere gezondheidswinst te behalen.

Net als in de regio heeft ongeveer de helft van de volwassenen overgewicht. In Krimpen is het aandeel ouderen dat te zwaar is toegenomen (57% naar 64%). Daarnaast is het aandeel 24- t/m 64-jarigen dat voldoet aan de beweegrichtlijn gedaald (55% naar 40%) en lager dan het regionaal gemiddelde (46%). Onder de ouderen voldoet 32% aan de richtlijn, dit is lager dan het landelijk gemiddelde (38%) maar vergelijkbaar met het regiocijfer.

Het aandeel 2-jarigen met overgewicht en het aandeel 12- en 13-jarigen met obesitas is lager dan in de regio: respectievelijk 3% versus 8% en 0% versus 4% (registratie uit 2019). Het buitenspelen door kinderen is net als in de regio gedaald (66% versus 77%). Toch is het aandeel kinderen dat buitenspeelt en minstens 1 uur per dag beweegt hoger dan in de regio (61%). 17% van de jongeren voldoet aan de beweegrichtlijn, dit is vergelijkbaar met het regiogemiddelde.

De GGD adviseert om naast blijvende aandacht voor het terugdringen van overgewicht aandacht te (blijven) besteden aan toename van bewegen in het dagelijks leven, vooral onder de volwassenen.

Fysieke omgeving

Geef gezondheid een plek in de Omgevingswet en Omgevingsvisie

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. In een omgevingsvisie kunnen randvoorwaarden geboden worden voor een gezond leven in uw gemeente. Kernpunten als inzet op schone lucht, balans tussen rust (stilte) en drukte (stedelijkheid) en het gemakkelijk maken om te sporten en te bewegen kunnen benoemd worden in de visie. De GGD adviseert om bij het gesprek hierover gebruik te maken van gezondheidsdata.

Beperk geluidhinder en bevorder de luchtkwaliteit

Krimpen aan den IJssel is sterk stedelijk, er wonen 3.826 mensen per km². Dit is hoger dan gemiddeld in regio Rijnmond. Er is 113 m² niet-agrarisch groen per inwoner beschikbaar, wat minder is dan gemiddeld in de regio Rijnmond (268 m²). Toch worden de woonomgeving en het groen in Krimpen aan den IJssel goed beoordeeld. De grootste bron van geluidshinder zijn brommers en scooters (7%).

Hierna volgt overlast door burens en door verkeer op wegen in de bebouwde kom (beide 5%). Deze percentages zijn vergelijkbaar met de regio. Vanwege de samenhang tussen ernstige geluidhinder en ervaren gezondheid adviseert de

GGD aandacht te blijven besteden aan ervaren geluidsoverlast en de geluidsbronnen.

Inwoners leven naar verwachting 6,8 jaar korter door luchtverontreiniging. Positief is dat vanaf 2018 het aantal verloren levensjaren afneemt. In Krimpen aan den IJssel is in de afgelopen jaren het aandeel inwoners langs drukke binnenstedelijke wegen of rijks- of provinciale wegen toegenomen (2012 4%, 2017 6%, 2020 9%). Het aandeel is vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio. Om de blootstelling van inwoners aan roet te verminderen, raadt de GGD aan om structurele bronmaatregelen te nemen (gericht op schoner vervoer) en langs drukke wegen geen nieuwe woningen en 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen, kinderopvangcentra en verzorgingshuizen) te bouwen.

Sociale omgeving

Toename emotionele eenzaamheid

Eenzaamheid is een bedreiging voor de gezondheid. Eenzaamheid hangt direct samen met een verhoogde kans op vroeg overlijden, los van andere risicofactoren als een hoge leeftijd, chronische ziektes en functionele beperkingen. In Krimpen is de emotionele eenzaamheid zowel onder ouderen (van 19% naar 30%) als onder volwassenen (van 22% naar 31%) toegenomen. Onder de volwassenen is 12% ernstig eenzaam en onder de ouderen 13%. In Krimpen aan den IJssel zijn er verscheidene eenzaamheidsprojecten, bijvoorbeeld wijkrestaurants, koffie-inlopen en maatjesprojecten. Ook is er voor ouderen met een laag inkomen een stimuleringsfonds zodat ze openbaar vervoer kunnen gebruiken.

Aandacht voor Veilig Thuis

13% van de volwassenen in Krimpen aan den IJssel geeft aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Dit is hoger dan in de regio (9%) en neemt al een aantal jaar toe (2012 6%, 2016 10%). Wel is er een terugloop in het aantal meldingen dat wordt gedaan bij Veilig Thuis, van 36 meldingen per 10.000 inwoners (eerste helft 2019) naar 22 (eerste helft 2021). In de regio is er ook een lichte afname te zien in het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Continueer de intensieve inzet via de regionale werkafspraken aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Breng het meld- en adviespunt Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond zowel bij bewoners als professionals onder de aandacht in uw gemeente.

Participatie

Daag bewoners uit tot maatschappelijke activiteit en bied passende ondersteuning

Er zijn aanwijzingen dat actief meedoen aan de maatschappij (bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of lidmaatschap van een vereniging) voor ouderen positieve gezondheidseffecten oplevert. De maatschappelijke participatie van ouderen is vergelijkbaar met de regio. Het aandeel volwassen vrijwilligers is in Krimpen aan den IJssel hoger dan in de regio (26% versus 21%). Onder de ouderen doet een kwart vrijwilligerswerk, dit is gelijk aan de regio. Het aandeel ouderen dat mantelzorg doet, is hoger dan in de regio (19% versus 14%). Mantelzorg geeft weliswaar vaak voldoening, maar kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten, zeker bij langdurige, intensieve zorg. 9% van de volwassen mantelzorgers en 8% van de mantelzorgers van 65 jaar en ouder zijn overbelast. In Krimpen aan den IJssel wordt vrijwilligerswerk gestimuleerd als onderdeel van de inburgering. Daarnaast is er een vrijwilligerscoördinator aanwezig en kunnen dementerenden die thuis wonen gebruikmaken van het ontmoetingscentrum Dementie. Dit om de mantelzorger te ontlasten.

Zorg en voorzieningen

Monitor de aansluiting van zorgvraag en -aanbod en monitor de zorgkosten

Het RIVM voorspelt een verdubbeling van de zorguitgaven in 2040, veroorzaakt door bevolkingsgroei, vergrijzing, technologie en stijging van de welvaart. De gemiddelde uitgaven voor de zorgverzekeringswet (Zvw) liggen voor de meeste gemeenten tussen de €2.200 en €2.700 per inwoner (2019). In Krimpen zijn de gemiddelde kosten €2.506 en valt hiermee binnen de range.

De zorguitgaven van inwoners van 65 jaar en ouder vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) bedraagt in 2019 gemiddeld per inwoner €3.602. In Krimpen is het aantal ouderen dat gebruik maakt van de Wlz tussen 2017 en 2019 toegenomen. De gemiddelde kosten per inwoner zijn juist afgenomen.

De steeds groter wordende groep inwoners van 85 jaar en ouder gaat een groter beroep doen op gezondheidszorg en thuiszorg. Het blijft belangrijk het zorggebruik te monitoren en tijdig in te spelen op passende voorzieningen als thuiszorg en aansluitende woonvormen en zorg te dragen voor een integrale visie op preventieve ouderenzorg.

Aandacht voor het verhogen van vaccinatiegraad

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Een van de taken is het bereiken of vasthouden van een vaccinatiegraad van 90%, zoals vastgesteld in het Global Vaccine Action Plan (GAVP). Het aandeel kinderen dat de vaccinaties uit het RVP krijgt, is landelijk en in de regio hoger dan 90%, maar lager dan 95%. Zo wordt de norm van 95%, die nodig is om mazelen uit te bannen, in Nederland bij de eerste BMR-vaccinatie niet meer gehaald. Het HPV-vaccin tegen baarmoederhalskanker en het MenACWY-vaccin voor 14-jarigen tegen meningokokkenziekte zijn later toegevoegd aan het RVP. De vaccinatiegraden voor deze vaccins liggen zowel regionaal als landelijk onder de 90%.

In Krimpen aan den IJssel is de vaccinatiegraad voor alle vaccinaties binnen het RVP evenals in voorgaande jaren onder de 90% (verslagjaar 2021). Ook is het aandeel ouders dat heeft getwijfeld over het vaccineren van hun kind het hoogst in Krimpen aan den IJssel (31% versus 24% in de regio). Het verhogen van de vaccinatiegraad heeft in samenwerking met de uitvoerende instanties blijvende aandacht nodig. De deelname aan de HPV-vaccinatie is na een daling weer toegenomen (2016 50%, 2019 36%, 2021 52%). Deze ontwikkeling is ook landelijk te zien. De vaccinatiegraad voor MenACWY is 81% (verslagjaar 2021), wat vergelijkbaar is met de regio maar lager dan de landelijke graad (87%).

In Krimpen is 79% van de inwoners van 18 jaar en ouder volledig gevaccineerd tegen COVID-19. Dit is iets lager dan het gemiddelde in de regio. Maar deelname aan de boosterprik (58%) is vergelijkbaar met de regio.

Bevolkingsonderzoek helpt om ziektes in een vroeg stadium te ontdekken of te voorkomen

Deelname aan darmkanker- en borstkankeronderzoek is vrij stabiel gebleven. Maar deelname aan bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker is zowel in Krimpen aan den IJssel (2016 62%, 2020 54%) als landelijk afgenomen.

Bronnen en verwijzingen

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en, CBS en RIVM.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019, GGD'en en RIVM.

Gezondheidsmonitor Kinderen 2018, GGD Rotterdam-Rijnmond.

www.gezondheidinkkaart.nl

Coronadashboard <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/gemeente>

RIVM Statline <https://statline.rivm.nl>

Alzheimer Nederland. (6 januari 2020). *Mensen met dementie per gemeente*.

Vektis. (24 januari 2022). *Factsheet dementie*.

RIVM. (2018). *Leefstijl - Hoe (on)gezond leven we in de toekomst?*

Staat van Rijnmond <https://www.staatvanrijnmond.nl/jive>
Vektis. (18 maart 2021). *Factsheet Zorg in gemeenten*.
